

YÖNETMELİK

Türkiye Atom Enerjisi Kurumundan:

**NÜKLEER GÜVENLİK DENETİMLERİ VE
YAPTIRIMLARI YÖNETMELİĞİ****BİRİNCİ BÖLÜM****Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar****Amaç**

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı nükleer tesislerin aşamalarındaki faaliyetlerin güvenli bir şekilde yerine getirildiğini teyit etmek ve bu faaliyetlerin, nükleer güvenlik hedeflerini ve lisanslama koşullarını belirleyen mevzuata uygunluğunun saptanacağı nükleer güvenlik denetimlerini ve uygulanacak yaptırımları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslar tüm nükleer tesislere uygulanır.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik 9/7/1982 tarihli ve 2690 sayılı Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi ile 18/11/1983 tarihli ve 83/7405 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Nükleer Tesislere Lisans Verilmesine İlişkin Tüzüğün 52 nci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Aşama: Nükleer tesisin ömrünü oluşturan, yer, inşaat, işletmeye alma, işletme ve işletmeden çıkarma ana faaliyetlerinin her birini,
- b) Denetim: Nükleer güvenlik denetimlerini,
- c) Denetlenenler: Kurum tarafından denetime tabi tutulan gerçek ve tüzel kişileri,
- ç) Güvenlik: Nükleer güvenliği,
- d) Güvenlik kültürü: Nükleer alanda faaliyetlerde bulunan tüm birey, kurum ve kuruluşlarda, radyasyondan korunma ve güvenlik ile ilgili konulara en yüksek önemin verildiğini ortaya koyan nitelik ve davranışlar bütünü,
- e) Nükleer güvenlik: Nükleer tesislere ilişkin faaliyetler sırasında birey, toplum ve çevrenin radyasyondan korunmasını sağlamak üzere uygun koşulların sağlanması, kazaların önlenmesi veya kaza sonuçlarının hafifletilmesini,
- f) Komisyon: Türkiye Atom Enerjisi Komisyonunu,
- g) Kurum: Türkiye Atom Enerjisi Kurumunu,
- ğ) Nükleer tesis: Nükleer güvenlik ve emniyetin göz önüne alınması gerektiği Kurum tarafından belirlenen miktarın üzerinde nükleer maddenin üretildiği, işlendiği, kullanıldığı, bulundurulduğu, yeniden işlendiği veya depolandığı her türlü tesisi,
- h) Nükleer güvenlik denetimleri: Nükleer tesislere ilişkin olarak, yer etütlerinin başlamasından tesisin işletmeden çıkarılması tamamlanıncaya kadar tüm faaliyetlerin güvenli bir şekilde yerine getirildiğine ve bunların nükleer güvenlik hedefleri ve ilgili yetkilendirme koşullarını karşıladığına dair yüksek seviyede güvence sağlamak amacıyla yapılan denetim faaliyetlerini,
- ı) Olağandışı olay: Normal işletme koşullarındaki sapmalardan ciddi kazalara kadar bütün işletme olayları ve nükleer güvenliğe ilişkin yetersizlikleri,
- i) Özdeğerlendirme: Yetkilendirilen kişinin üst yönetimi tarafından kendi sorumlulukları altındaki tüm alanların performanslarının verimliliğini değerlendirmek için yapılan rutin ve sürekli bir süreci,
- j) Tedarikçi: Bir ürün sağlayan gerçek veya tüzel kişiyi,
- k) Yetkilendirilen kişi: Yetki gerektiren bir faaliyeti yerine getirmek üzere Kurum tarafından yetkilendirilmiş gerçek veya tüzel kişiyi,
- l) Yetkilendirme: Faaliyetlerini tanımlı koşullar uyarınca yürütmesi için gerçek veya tüzel kişilere Kurum tarafından yetki verilmesi işlemini,
- m) Yüklenici: Yetkilendirilen kişinin, yetki alınan faaliyetin tamamını veya bir kısmını kendi adına yapmak üzere sözleşmeyle görevlendirdiği gerçek veya tüzel kişiyi
- n) (24 Ekim 2008 tarih ve 27034 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Nükleer Güvenlik Denetimleri ve Yaptırımları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile eklenmiştir.) Nükleer güvenlik denetçisi: Belirli faaliyetleri gerçekleştirmek üzere Kurum tarafından yetkilendirilen kişilerin ilgili mevzuat gereklerini ve yetkilendirme koşullarını karşılayıp karşılamadıklarına ilişkin güvenlik denetimlerini Kurum adına yapmakla yetkili ve görevli personeli

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Denetim, Kapsam ve Türler

Denetim

MADDE 5 – (1) Kurum, yetkilendirilen kişi ve bu yetkilendirmeye ilgili faaliyette görev alan kişilerin, faaliyeti ilgili mevzuat uyarınca ve yetki koşulları içerisinde gerçekleştirip gerçekleştirmediklerini denetimlerle kontrol eder.

(2) Bu denetimlerde;

- a) İlgili mevzuat ve yetki koşullarına uyulduğu,
- b) Etkili bir güvenlik yönetimi, iyi bir güvenlik kültürü ve özdeğerlendirme sistemine sahip olunduğu,
- c) Güvenlikle ilgili faaliyetler ile yapı, sistem ve bileşenler için gereken kalite ve performansa ulaşıldığı ve bu performansın tesisin işletme aşamasında sürdürüldüğü,
- ç) Görevlerini etkili ve güvenli olarak yapabilecek yeterli sayıda yetkin personelin hazır bulundurulduğu,
- d) Olağandışı olayların saptandığı, hızlı bir şekilde değerlendirip gereğinin yapıldığı ve Kuruma tam ve doğru olarak raporlandığı,
- e) Mevzuatta yer almayan veya Kurum tarafından belirtilmeyen veya önceden bilinmeyen, güvenliği olumsuz yönde etkileyebilecek özelliğe sahip yeni bilgilerin saptanması halinde durumun uygun bir şekilde değerlendirildiği ve Kuruma raporlandığı,

teyit edilir.

Kapsam

MADDE 6 – (1) Yetkilendirilen kişinin yanı sıra yüklenici, alt yüklenici, tedarikçiler ve alt tedarikçiler de Kurumun gerek gördüğü konularda ve kapsamda denetime tabidir.

(2) Denetimler nükleer tesisin her aşamasına ait gerekli tüm kayıtlar ve dokümantasyonun gözden geçirilmesini ve değerlendirilmesini ve gözetim, izleme ve tetkik faaliyetlerinin yapılmasını, istendiğinde de fiili muayene ve ölçümlerin yapılmasını veya yaptırılmasını ve tesis yönetimi ve personeliyle görüşme yapılmasını kapsar.

Denetim türleri

MADDE 7 – (1) Kurum tesislerde planlı veya tepkisel denetimler yapar.

Planlı denetimler

MADDE 8 – (1) Planlı denetimler, Kurum tarafından hazırlanan bir denetim programına uygun olarak gerçekleştirilir. Kurumun denetim programı, denetlenen faaliyetin özellikleri ile denetlenenlerin iş takvimine uygun olarak oluşturulur. Tesislerde denetimler, iki denetim arası 14 ayı geçmemek koşuluyla yılda en az bir kez gerçekleştirilir. Kurum gerek gördüğü durumlarda denetim programını yeniden düzenler.

(2) Planlı denetimler tesisin genel denetimini içerebileceği gibi özel konularda da gerçekleştirilebilir.

Tepkisel denetimler

MADDE 9 – (1) Tepkisel denetimler tesiste meydana gelen olağandışı bir olay veya durum nedeniyle, olay veya durumun önemini, etkilerini ve/veya düzeltici faaliyetlerin yeterliliğini değerlendirmek amacıyla yapılır. Kurum, tepkisel denetimleri gerek gördüğü durumlarda, işleticinin olağan dışı olay bildirimini takiben veya beklemeeksizin kendi bulguları çerçevesinde yapar.

(2) Kurum tepkisel denetimlere ihtiyaç olabileceğini varsayar ve personel ve dış hizmet ihtiyacını buna göre ayarlar.

Denetimin bildirilmesi

MADDE 10 – (1) Kurum yapacağı denetimleri denetlenenlere bildirmekle yükümlü değildir. Kurum uygun gördüğü durumlarda, ilgili doküman ve personelin denetim sırasında hazır bulundurulmasını ve denetimin planlandığı şekilde uygulanabilmesini sağlamak için önceden bildirim yapabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Denetim Yetkisi Verilecek Personel

Denetim yetkisi verilmesi

MADDE 11 – (24 Ekim 2008 tarih ve 27034 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Nükleer Güvenlik Denetimleri ve Yaptırımları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile değiştirilmiştir.) (1) Güvenlik denetimi eğitimi almış ve vasıflandırılmış personele Kurum Başkanının onayı ile denetim yapma yetkisi verilir. Kurumca, bu personele denetim yetkisini gösteren özel bir kimlik verilir. Denetim yetkisi verilecek personelin eğitimi ve vasıflandırılması ile ilgili usul ve esaslar bir yönerge ile belirlenir.

Adaylar

MADDE 12 – (Bu madde 24 Ekim 2008 tarih ve 27034 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Nükleer Güvenlik Denetimleri ve Yaptırımları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile yürürlükten kaldırılmıştır.)

(1) Denetim yetkisi verilecek Kurum meslek personelinde;

- a) Kurumun ilgili ana hizmet birimlerinde en az 2 yıl çalışmış olmak,

b) Kurumun vereceği özel eğitimi başarı ile tamamlamış olmak,
c) Tesislerin gerektirdiği güvenlik soruşturmasından geçmiş olmak,
ç) Görevin gerektirdiği mental ve ruhsal denge ve fiziksel yeterlilikte olduğunu bir sağlık raporu ile belgelemek,

şartları aranır.

Eğitim

MADDE 13 – (Bu madde 24 Ekim 2008 tarih ve 27034 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Nükleer Güvenlik Denetimleri ve Yaptırımları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile yürürlükten kaldırılmıştır.)

(1) Denetim yetkisi verilecek Kurum meslek personelinin alacağı eğitimin içeriği, süresi ve adayların başarılı olma ölçütleri Kurum tarafından belirlenir.

Denetim ekibi

MADDE 14 – (24 Ekim 2008 tarih ve 27034 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Nükleer Güvenlik Denetimleri ve Yaptırımları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile değiştirilmiştir.) (1) Bir denetimi gerçekleştirecek denetim ekibi, yapılacak denetimin konularına ve kapsamına göre görevlendirilen nükleer güvenlik denetçilerinden oluşur.

(24 Ekim 2008 tarih ve 27034 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Nükleer Güvenlik Denetimleri ve Yaptırımları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile değiştirilmiştir.) (2) Her bir denetim için denetim ekibine başkanlık yapmak üzere denetim ekibinden bir personel denetim sorumlusu olarak görevlendirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Denetimler

Denetimin yapılması

MADDE 15 – (1) Denetim programı Kurumun ilgili dairesi tarafından yıllık olarak hazırlanır ve bir sonraki yıl için Kurum Başkanının onayına sunulur. Denetim, Kurum tarafından tesis türüne göre belirlenen ölçütler çerçevesinde gerçekleştirilir.

Denetim sonuçlarının denetlenene bildirilmesi

MADDE 16 – (1) Denetim bulgularına dayanarak alınan düzenleyici kararlar, karara temel teşkil eden bulgularla birlikte denetlenene yazı ile bildirilir.

Uygunsuzlukların giderilmesi

MADDE 17 – (1) Kurum, denetimler sırasında belirlenen uygunsuzlukların giderilmesine yönelik düzeltici ve/veya önleyici faaliyetlerin belirli bir süre içerisinde uygulanmasını talep eder. Uygunsuzluğa ilişkin olarak bir yaptırım uygulanmış olup olmaması bu düzeltici ve/veya önleyici faaliyetlerin uygulanmasını engellemez veya geciktirmez.

Denetim bulgularının yayımlanması

MADDE 18 – (1) Denetim bulguları ve ilgili düzenleyici kararların gizlilik taşımayan bölümleri ancak ilgili ana hizmet biriminin önerisi ile Kurum Başkanı tarafından kamuoyunun bilgisine sunulabilir.

Hizmet alımı

MADDE 18/A - (Bu madde 24 Ekim 2008 tarih ve 27034 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Nükleer Güvenlik Denetimleri ve Yaptırımları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile eklenmiştir.) (1) Kurum, gerektiğinde, denetime esas veri toplamak ve öndeğerlendirme yapmak üzere gözlem, muayene, test, tetkik, gözetim, araştırma, görüşme ve benzeri uygulamaları; denetimle ilgili Kurumun belirleyeceği yeterli vasıflara sahip, denetlenecek işten bağımsız, yerli ve /veya yabancı gerçek ve/veya tüzel kişilerden hizmet olarak satın alabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Yaptırımlar

Acil durum önlemi

MADDE 19 – (1) Güvenlik ve emniyetin tehlikeye düştüğü veya düşebileceğinin saptandığı durumlarda durumun aciliyet ve ciddiyet göstermesi veya milli güvenliğin zarar görmesi ihtimalinin belirmesi halinde Kurumun denetim yetkisine sahip personeli, 2 günü aşmamak üzere, yürütülen faaliyete ilişkin yetkileri sınırlandırabilir veya yetkileri askıya alarak faaliyeti durdurabilir. Kurum bu süre içerisinde ayrıntılı durum değerlendirmesi yapar. Gerekli durumlarda faaliyete ilişkin yetkiler sorun çözümlenene kadar askıya alınabilir.

Yaptırımın derecesi

MADDE 20 – (1) Kurum bu Yönetmelik hükümlerinin ihlali çerçevesinde karar vereceği idari yaptırımlarda ihlalin nükleer güvenlik açısından önemi, aciliyeti ve ciddiyetini dikkate alır.

Denetime direnme

MADDE 21 – (1) Denetim sırasında denetlenenlerin denetim yetkisi verilen personel ile işbirliği yapmaması, istenen bilgi ve belgeleri sunmaması, belgelerde tahrifat yapıldığının veya yanlış bilgilendirme yapıldığının saptanması halinde; Kurum, yetkilendirilen kişiye verilen yetkilerin belirlenecek bir süre için askıya alınmasına ve/veya ilgili faaliyetlerin durdurulmasına hükmedebilir.

Önlemlerin zamanında alınmaması

MADDE 22 – (1) Bir denetimi takiben Kurum tarafından öngörülen düzeltici ve/veya önleyici faaliyetleri, geçerli bir neden olmaksızın öngörülen süre içerisinde tamamlamayan yetkilendirilen kişiler için Kurum faaliyetlerin durdurulması ve/veya yetkilerin askıya alınmasına hükmedebilir.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Prosedür dışı durumlar

MADDE 23 – (1) Denetime ilişkin faaliyetlerinin herhangi bir aşamasında bu Yönetmeliğin dışında kalan şartlar oluşmuşsa, durum Komisyonun değerlendirme yapabilmesi için ayrıntılı bir şekilde kayda alınır. Kayıtlar değerlendirilerek bu durumda yapılması gerekenlere Komisyon karar verir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 24 – (1) 13/3/1997 tarihli ve 22932 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Nükleer Tesislerde Kalite Temini ve Denetim Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 25 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 26 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Başkanı yürütür.

Mevcut personelin yetkilendirilmesi

GEÇİCİ MADDE 1 - (Bu madde 24 Ekim 2008 tarih ve 27034 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Nükleer Güvenlik Denetimleri ve Yaptırımları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile eklenmiştir.) (1) Bu yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte Kurumun Nükleer Güvenlik Dairesinde en az iki yıl çalışmış olan personele Kurum adına denetim yapma yetkisi verilebilir.